

Леонід ПРОКОПЕНКО,
д.держ.упр., професор,
завідувач кафедри права
та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБМУНІЦИПАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ У ЛИТВІ

У ході адміністративно-територіальної реформи у Литві було створено 10 адміністративно-територіальних одиниць вищого рівня (повітів), діяльність яких регламентується і контролюється центральним урядом, і 56 адміністративних одиниць самоврядування (44 сільських та 12 міських місцевих органів влади), а також на субмуніципальному рівні близько 450 сянюній (*seniunija*), які не мають статусу адміністративно-територіальних одиниць і підпорядковуються органам самоврядування. Сянюнія є філією адміністрації самоврядування, яка діє на певній частині території самоврядування. Їх число, найменування, межі території, яка обслуговується нею, і передані сянюнії функції юридичної особи (адміністрації самоврядування) своїм рішенням встановлює рада самоврядування. Діяльність сянюнії регламентується положенням про діяльність сянюнії, затвердженим директором адміністрації самоврядування. Її діяльність фінансується з бюджету самоврядування, щорічно при затвердженні бюджету самоврядування рада самоврядування затверджує програми діяльності сянюній і виділяє кошти, необхідні для їх здійснення. Рада самоврядування встановлює порядок складання програм діяльності сянюній та критерії розподілу асигнувань. Кошти, необхідні для здійснення функцій сянюнії і старости, можуть виділятися і з інших асигнувань бюджету самоврядування.

Сянюнія у межах своїх повноважень на території сянюнії організовує і контролює здійснення рішень органів самоврядування чи сама їх здійснює; у разі необхідності робить оцінку умов проживання та потреб окремих сімей (осіб) і вносить до адміністрації самоврядування пропозиції про необхідність соціальної допомоги цим сім'ям (особам) і про способи надання допомоги; в рамках компетенції організовує захист прав дитини і роботу з проблемними сім'ями, в яких виховуються діти або обмежені права батьків по відношенню до дітей; веде будинкові книги у сільських місцевостях; здійснює збір та надання директору адміністрації самоврядування даних, необхідних для обліку дітей шкільного віку; у сільських місцевостях реєструє повідомлення власників, керівників і користувачів землі, водойм, лісових ділянок про заповіданий мисливськими тваринами та дикими тваринами суворо охоронюваних видів шкоду і представляє дані директору адміністрації самоврядування; бере участь у розробці і здійсненні програм розвитку села, в організації цивільної безпеки, у розробці і здійсненні програм зайнятості населення на обслуговуваній сянюнією території, у створенні і здійсненні програм розвитку інформаційного суспільства; у встановленому порядку бере участь у проведенні опитувань населення, у проведенні загального перепису населення та житла, в перепису

іншого роду; надає допомогу в організації виборів Президента Республіки, Сейму, виборів до Європейського Парламенту, виборів ради самоврядування та референдумів; бере участь в організації або організовує дозвілля населення; організовує громадські та суспільно корисні роботи; організовує і (або) контролює прибирання доріг, територій загального користування самоврядування, кладовищ, зелених насаджень, вулиць, тротуарів та догляд за ними, освітлення вулиць та інших публічних місць, надання послуг публічних туалетів; у встановленому порядку може організовувати надання соціальної допомоги та виплату допомог; організовує та здійснює делеговані державою функції в галузі сільського господарства; веде відведені їй реєстри і надає дані в установленому порядку; веде облік даних декларування місця проживання та осіб, які не мають місця проживання; за рішенням ради самоврядування і тільки в разі відсутності постачальника публічних послуг може тимчасово надавати публічні послуги, для адміністрування яких призначається інший підрозділ адміністрації самоврядування.

Главою сянюнії є староста, який є державним службовцем кар'єри. Староста призначається на посаду і звільняється з посади директором адміністрації самоврядування у конкурсному порядку. Конкурсна комісія формується у складі 7 членів, не менш ніж 3 і не більше ніж 4 члени цієї комісії повинні бути представниками громад населених пунктів території, яка обслуговується цією сянюнією – старійшинами.

Староста здійснює внутрішнє адміністрування сянюнії; адмініструє виділені сянюнії асигнування; розробляє програми діяльності сянюнії, вносить їх для обговорення на сході старійшин; укладає договори, забезпечує їх здійснення; видає жителям встановлені Законом про декларування місця проживання документи, а також документи про склад сім'ї тощо; у сянюнії, в якій відсутні установи запису актів громадянського стану, проводить реєстрацію смерті; видає дозволи на поховання; у встановленому Законом про нотаріат порядку безоплатно здійснює нотаріальні дії жителям та в установленому Цивільним кодексом порядку безоплатно засвідчує заповіти; у рамках компетенції складає протоколи про адміністративні правопорушення, розглядає справи про адміністративні правопорушення; контролює дотримання при наданні публічних послуг встановлених правовими актами і договорами вимог щодо їх надання; здійснює нагляд за торгівлею в публічних місцях; подає директору адміністрації самоврядування пропозиції щодо удосконалення діяльності державних службовців інших структурних підрозділів адміністрації самоврядування та керівників установ самоврядування на віднесеній до сянюнії території, благоустрою доріг, вулиць, тротуарів та площ населених пунктів, організації місцевого транспортного сполучення, ремонту будівель і будов, які належать самоврядуванню, догляду за пам'ятниками, кладовищами, організації надання публічних послуг мешканцям; консультує жителів віднесеної до сянюнії території і надає їм інформацію про діяльність органів самоврядування, адміністрації самоврядування та державних органів на території самоврядування та ін.

Закон “Про місцеве самоврядування” значну увагу приділяє питанням представництва громад населених пунктів, які входять до складу сянюній. З населених пунктів території, яка обслуговується сянюнією, або їх частин утворюються сянюнайтії. Проект утворення сянюнайтії розробляє староста сянюнії і подає директору адміністрації який представляє його на затвердження ради. Жителі сянюнайтії обирають представників громади населеного пункту – старійшин. Кандидатів у старійшини можуть пропонувати жителі, неурядові організації, асоціації, колективи установ і організацій, що діють у сянюнайтії. У сянюнайтіях, в яких проживає не більше 500 жителів, старійшини, як правило, обираються шляхом відкритого голосування на зборах мешканців, які організуються старостою. Обраним вважається кандидат, який набрав найбільшу кількість голосів жителів, що брали участь у зборах. У сянюнайтіях, в яких проживає понад 500 жителів, старійшини, як правило, обираються шляхом опитування жителів. Вибори та опитування організуються і рішення приймаються комісією, створеною директором адміністрації. Обраним в якості старійшини вважається кандидат, який набрав найбільшу кількість голосів під час опитування.

Старійшина обирається на 2 роки, він працює на громадських засадах. Відповідно до Закону старійшина: представляє інтереси жителів сянюнайтії в сянюнії, органах самоврядування і державних установах, що діють на території самоврядування; закликає жителів сянюнайтії здійснювати догляд за територією населеного пункту (дорогами, вулицями, площами, кладовищами та іншими об’єктами інфраструктури), розвивати і організовувати культурне і спортивне життя села (міста, містечка); у разі необхідності бере участь в організації опитувань населення і зустрічей жителів з членами ради, старостою, директором адміністрації або його уповноваженим представником, іншими представниками органів самоврядування і державних органів; має право отримувати від старости інформацію про функції та час роботи органів самоврядування, адміністрації самоврядування та її структурних підрозділів, інших суб’єктів публічного адміністрування самоврядування, представника Уряду; має право отримувати розроблені органами самоврядування проекти правових актів та прийняті правові акти, брати участь у засіданнях комітетів ради самоврядування і самої ради при розгляді питань, пов’язаних з жителями сянюнайтії, і заявляти думку мешканців сянюнайтії про потреби та інтереси з цих питань, пропонувати варіанти вирішення проблем; надає інформацію жителям сянюнайтії про функції, час і порядок роботи органів самоврядування, адміністрації самоврядування та її підрозділів, інших суб’єктів публічного адміністрування самоврядування, представника Уряду.

Розгляд питань, що становлять інтерес для громад населених пунктів, і прийняття рішень здійснюються старійшинами на сході старійшин, який проводиться ними з власної ініціативи або на запрошення старости. Самоврядування безоплатно надає приміщення для його проведення. Сход старійшин є правомочним при участі в ньому більше половини старійшин. На сході головує голова сходу, обраний його учасниками, рішення приймаються шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів і вносяться до

протоколу сходу. При розподілі голосів порівну вирішальним є голос голови сходу. Якщо старійшини збираються на сход самі, до участі запрошується і староста. На сході старійшини обговорюють і приймають рішення щодо програм діяльності сянюнії, оцінки річного звіту про діяльність старости і розглядають інші важливі для них питання. Рішення сходу старійшин носять рекомендаційний характер.

Список використаних джерел

1. О местном самоуправлении: Закон Литовской Республики от 7 июля 1994 г. // www3.lrs.lt